

Reactienotitie advies 2021-2024

versie 19 augustus 2020

Inleiding

Op 11 juni 2020 verscheen het advies van de Kunstraad *Op steviger grond* over de aanvragen van de culturele instellingen in Groningen voor de gemeentelijke en provinciale cultuurnota 2021-2024. De Kunstraad is blij met de positieve reacties die de Kunstraad op het advies ontving en de aandacht voor het advies in de media. Het toont aan dat cultuur belangrijk is voor Groningen. Het geeft ook de ambities aan van de culturele instellingen in gemeente en provincie.

Er werden ook zorgen geuit. Zorgen die de Kunstraad ook zelf heeft ten aanzien van het in stand houden van een brede en duurzame culturele sector. Een sector die ruimte biedt voor kennismaking, meedoen, excellentie en experiment.

Tot 13 juli 2020 kregen aanvragers de tijd om feitelijke onjuistheden te melden en inhoudelijk te reageren op het advies. In totaal kwamen er 41 reacties binnen bij gemeente en provincie. Alle reacties zijn binnen de Kunstraad uitgebreid besproken. Dit leidde tot de onderstaande algemene constatering en individuele aanpassingen in het advies.

Algemeen

Uitleg

Veel instellingen geven naar aanleiding van het advies van de Kunstraad in hun reactie een uitgebreidere uitleg van hun aanvraag. Ze geven aan dat in de aanvraag bepaalde punten niet altijd even duidelijk zijn geformuleerd. De Kunstraad vindt deze uitleg vaak verhelderend. Dit leidt echter op zich niet tot aanpassing van het advies aangezien de Kunstraad de aanvragen beoordeelde zoals ingediend.

Procedure

Enkele instellingen gaven aan een gesprek met de Kunstraad te hebben gemist. Algemene lijn is dat adviesorganen (zoals de Raad voor Cultuur en landelijke cultuurfondsen) niet in gesprek gaan met aanvragers gedurende het adviesproces. Dit om beïnvloeding te voorkomen.

De Kunstraad koos voor een commissiespreekuur. Instellingen die hiervan gebruik wilden maken dienden vooraf een motivatie aan te reiken waarom de schriftelijke documenten die leidend waren, een noodzakelijke toelichting behoefden. Tien instellingen vroegen een gesprek aan. Deze zijn niet gehonoreerd aangezien ze buiten de daarvoor gestelde termijn binnenkwamen en de motiveringen daartoe onvoldoende aanleiding gaven.

In hun reactie op het advies geven sommige instellingen opnieuw aan graag in gesprek te gaan met de Kunstraad. Na besluitvorming over de aanvragen 2021-2024 door gemeente en provincie pakt de Kunstraad dit graag op.

Aanvragers dienden hun aanvraag voor gemeente en/of provincie in bij de overheden met als deadline 6 januari en 1 februari. De overheden stuurden de aanvragen door naar de Kunstraad. De Kunstraad ontving van de overheden aanvullende informatie op de aanvragen tot ver in het

adviesproces. Toegezegde financiële analyses en samenvattingen werden door de overheden later opgeleverd dan vooraf afgesproken. Beide zaken vormden een complicerende factor voor de advisering van de Kunstraad.

Aan de overheden is zowel mondeling als schriftelijk aan de gemeente en provincie kenbaar gemaakt dat bij aanvang van de commissievergaderingen geen nieuwe informatie meer in behandeling kon worden genomen.

Dit gaf een knelpunt met name voor de instellingen die ook bij de Rijksfondsen een aanvraag indienden omdat daar de deadline voor indiening later in de tijd lag.

Het opschuiven van de commissievergaderingen was voor de Kunstraad geen optie gelet op de gestelde deadline van gemeente en provincie voor het gehele advies.

Inhoudelijk versus financieel kader

De Kunstraad adviseerde binnen het financieel kader van de overheden. Zoals vooraf verwacht strookt het financieel kader niet met het inhoudelijk kader. Er is onvoldoende ruimte om alle positief beoordeelde plannen volwaardig te ondersteunen.

Veel instellingen vinden het advies over de hoogte van de subsidie te laag of vinden het onjuist dat hun positief beoordeelde aanvraag om financiële redenen is afgefallen. In een gezamenlijke brief vragen de Rijks gefinancierde instellingen om een reparatie mede in relatie tot het gecorrigeerde adviesbudget van de Kunstraad.

Met de instellingen is de Kunstraad van mening dat gelet op de eigen ambities van gemeente en provincie extra middelen noodzakelijk zijn.

Ten eerste adviseert de Kunstraad de overheden om extra middelen te zoeken, ten behoeve van de **positief** beoordeelde instellingen uit de B-categorie. Indien geen extra middelen vrij gemaakt kunnen worden dan heeft dit ernstige gevolgen voor de sector klassieke muziek, nieuwe muziek en film.

Ten tweede zijn er om de sector duurzaam te houden extra middelen noodzakelijk voor de bedrijfsvoering in het bijzonder fair practice. Uitblijven van extra middelen heeft tot gevolg dat instellingen niet de plannen kunnen uitvoeren zoals omschreven dan wel geen reëel personeelsbeleid kunnen voeren en de sector zichzelf verder uitholt. Bij sommige instellingen maakt de Kunstraad zich ernstige zorgen over de continuïteit van de instelling.

Ten derde is voor vernieuwing binnen de sector en de doorgroei van makers/instellingen de benoemde tweejarige ondersteuning essentieel. De Kunstraad bepleit deze middelen toe te voegen aan het Incidentenbudget voor professionele kunsten dat bij de Kunstraad is belegd. Op deze manier ontstaat er een verbinding tussen activiteitensubsidies en de tweejarige ontwikkelsubsidies. Ook is er een link mogelijk met de kennispreekuren voor crowdfunding en ondernemerschap en het overleg van de particuliere fondsen in Groningen.

Huidig budget

Enkele instellingen merken op dat ze op dit moment al meerjarig subsidie ontvangen van de overheden terwijl in het financieel overzicht van de Kunstraad de huidige subsidie op nul staat. De verklaring hiervan is dat het overzicht in het advies alleen de bedragen aangeeft die instellingen ontvangen uit cultuurnotagelden; bijdragen via gelden voor talentontwikkeling, vernieuwing, jeugd, evenementen en cultuurpijlgelden zijn niet opgenomen. Deze externe gelden vallen buiten het adviesrecht van de Kunstraad. Het buiten beschouwing laten van deze middelen is ook nodig om een goede vergelijking te maken met de inzet van de cultuurnotagelden in de periode 2017-2020.

Incidentele versus meerjarige ondersteuning

Enkele instellingen geven aan dat de 'negatieve' beoordeling door de Kunstraad in het advies 2021-2024 niet correspondeert met de positieve beoordeling en subsidies die zij de afgelopen jaren ontvingen via de Kunstraad. Het feit dat een instelling jaren achtereen een goede beoordeling krijgt

in het incidentenbudget, wil niet zeggen dat dat ook automatisch leidt tot een meerjarensubsidie met een A-status. In het incidentenbudget zijn de criteria anders, lichter, en aanvragen worden niet tegen elkaar afgewogen.

Governance

Meerdere instellingen maken een kanttekening bij (te) kritische opmerkingen van de Kunstraad over de governance. De Kunstraad is echter van mening dat organisaties zichzelf eisen mogen stellen op het gebied van professioneel bestuur en toezicht. De culturele wereld in Groningen is klein. Op het moment dat instellingen ook bij elkaar in het bestuur zitten wordt deze nog kleiner. Het waarborgen van (artistieke) onafhankelijkheid en het voorkomen van ongewenste belangenverstrengeling is naar de mening van de Kunstraad ook ingewikkeld als bestuursleden in Groningen zelf ook cultuursubsidies aanvragen dan wel financieel bijdragen aan de eigen organisatie.

Aanpassingen in het advies

Hieronder wordt ingegaan op feitelijke onjuistheden die leiden tot aanpassing c.q. een nadere duiding van het advies. Hier wordt niet ingegaan op de kritiek van de instellingen met een B-status gezien het positieve advies van de Kunstraad en het hiervoor gehouden pleidooi voor extra middelen.

Berlagehuis Usquert

Op pagina 41 na de zin ‘.. maar er is weinig zichtbare activiteit terwijl de stichting al tien jaar bestaat.’ toevoegen ‘De Kunstraad realiseert zich dat dit voor een groot deel te maken heeft met de sluiting van het centrum vanwege asbestproblemen.’

Op pagina 41 de zin ‘Voor het basisonderwijs wil het Berlagehuis een architectuureducatieprogramma ontwikkelen.’ schrappen.

Clash

De zin op pagina 98 zin ‘Een groot deel van de inhoudelijke en productionele taken wordt bij deze partners belegd.’ wordt geschrapt.

De Noorderlingen

De reactie en de toelichting op het definitieve beleidsplan zoals ingediend bij het FPK, leiden tot de volgende nuancerings in het advies:

Op pagina 103 wordt in het subsidieadvies in de zin ‘Ondanks ... bedrijfsvoering’ het woord *zeer* geschrapt. En in de zin daaropvolgend het woord *slechts*.

In de paragraaf professionele kwaliteit wordt de zin ‘Uit de begroting zijn met grote moeite de verschillende voorgenomen activiteiten te herleiden’ wordt geschrapt. In de zin ‘De organisatie geeft ... (risico’s en kansen).’ wordt het woord *geen* vervangen door *onvoldoende*. De zinnen ‘Dit komt mede door ... t/m zou bieden voor nuance in de honorering.’ wordt geschrapt en vervangen door ‘Dit komt mede door hoge kosten voor huisvesting, beheer en leiding’. In de zin ‘De basiskosten voor de organisatie ...’ wordt het deel *waardoor de scheve verhouding tussen beheerslasten en output nog verder onder druk komt te staan* geschrapt.

In de zin ‘Met betrekking tot Fair Pay...’ het deel *naar eigen zeggen conform FCP en CAO (Theater en Dans)* schrappen. De daaropvolgende zin wijzigt in *De Kunstraad is kritisch over de hoogte van het honorarium van de leiding*. Bijna wordt *rond* de 50%.

In de zin ‘De Kunstraad acht het wenselijk dat ...’ het woord *verdere* toevoegen.

EMS

Op pagina 107 het budget voor clubnachten vervangen voor € 1.000 per evenement.

Erfgoedpartners

De Kunstraad realiseert zich dat het ontbreken van een financiële buffer te koppelen is aan een incidentele gebeurtenis. Feit blijft dat de organisatie financieel kwetsbaar is en dit een aandachtspunt is voor de toekomst.

De Kunstraad adviseert (provincie en steunfuncties) goed te kijken naar de provinciale opdracht van alle steunfuncties en deze in samenhang in te vullen mede vanuit de behoeften vanuit de sector.

De reactie leidt niet wijziging van het advies.

Festival Terug naar het begin

Zin over 'aantal bezoekers per activiteit' op pagina 157 en 'eenzame pionier' op pagina 158 schrappen.

Het Resort

Op pagina 85 Mondriaan Stichting vervangen in *Mondriaan Fonds*.

De door Het Resort voorgestelde nieuwe tekst van de door de overheden opgestelde samenvatting van de aanvraag op pagina 239 wordt overgenomen.

Jazz te Gast

De Kunstraad heeft bewondering voor het feit dat het festival bijna alle inkomsten binnenhaalt via fondsen en subsidies. Tegelijkertijd vindt de Kunstraad dit een aandachtspunt omdat inkomsten van het publiek ontbreken. Subsidies dienen aanvullend te zijn op publieksinkomsten en niet andersom. Dit toont ook de behoefte en belangstelling van het publiek aan. Gelet op het feit dat de organisatie nog jong is en een artistiek en zakelijk fundament onder de organisatie ontbreekt waardoor er geen zicht is op de inhoudelijke keuzes en profilering op de langere termijn, beoordeelt de Kunstraad de aanvraag mede in de relatie tot andere aanvragen positief met een B-status.

Het tweejaarlijkse karakter van het festival is geen afwijzingsgrond in de provinciale criteria maar speelt voor de Kunstraad wel een rol in de zichtbaarheid van het festival en daarmee de bijdrage aan 'een stevige basis'.

Dit leidt tot de volgende aangepaste tekst van het subsidieadvies op pagina 125:

'De Kunstraad is positief over de artistiek-inhoudelijke kwaliteit van het jonge, innovatieve Jazz te Gast, de landelijke uitstraling en de grote lokale betrokkenheid. Ook levert het festival een bijdrage aan een hoogwaardig en bruisend aanbod in de regio. Tegelijkertijd heeft de Kunstraad enkele bedenkingen bij deze aanvraag. Deze betreffen de relatief grote afhankelijkheid van subsidies en fondsen, het ontbreken van een meerjarig artistiek en zakelijk team en de beperkte zichtbaarheid. Vanwege deze kritische kanttekeningen adviseert de Kunstraad positief maar met een B-status.'

De zin 'Naar de maatstaven van de cultuurnotaregeling is de Kunstraad enigszins kritisch ten aanzien van de bedrijfsvoering.' vervangen door 'Jazz te Gast geeft aan de festivalleiding in de volgende jaren te professionaliseren. Dat is lovenswaardig. Welke betekenis dit voor de onderbouwing van keuzes en profilering heeft, is nog onduidelijk.'

De zin 'De organisatie werkt met veel vrijwilligers en geen artistieke en zakelijke leiding. De Kunstraad vraagt zich af of dat op termijn houdbaar is.' schrappen.

Kloostermuseum Aduard

Op pagina 73 onder professionele kwaliteit de eerste twee zinnen vervangen door 'Het lukt het museum dat volledig draait op vrijwilligers 21,5% eigen inkomsten te genereren. Het model van Stichting Bernardushof lijkt nog weinig toekomstbestendig en de financiën zijn kwetsbaar.'

Kunstbende

De Kunstraad had over het bereik en de inhoudelijke coaching (zie ook beschikkingen KR) graag meer willen lezen in het plan, maar vindt de toelichting positief. Ook de samenwerking met regionale partners is verhelderend.

De toedeling naar een commissie waarin een aanvraag wordt behandeld vloeit voort uit evenwichtige verdeling van de werkzaamheden, waarbij ook in de commissie Steunfuncties en overige instellingen raakvlakken zijn met activiteiten van andere beoordeelde aanvragers.

Besluitvorming over alle adviezen van de commissies was integraal in de raad.

Op pagina 181 toevoegen: Omdat de activiteiten zich *voornamelijk* concentreren rondom de wedstrijdagenda dragen de activiteiten in beperkte mate bij aan 'Overall cultuur' en 'Sterke basis'.

Luthers Bach Ensemble

De Kunstraad had over de positionering graag meer willen lezen in het plan maar vindt de toelichting positief. De Kunstraad mist nog een inhoudelijke toelichting op de artistieke koers, de uitbreiding van de beoogde activiteiten inclusief aanpak in het daadwerkelijk bereiken van de divers publiek en de aansluiting op landelijke afspraken over fair pay.

Menkemaborg

De Kunstraad is blij met de toelichting maar blijft van mening dat de presentatie-activiteiten vrij statisch ogen. De rapportage over het vergroten publieksbereik was op het moment van beoordeling bij de Kunstraad niet bekend.

In 2019 vond een monitorgesprek plaats tussen Menkemaborg en Kunstraad en de commissieleden die de plannen 2021-2024 beoordeelden waren bekend met de borg.

Toevoegen op pagina 57 onder positionering '... en heeft ook toeristische aantrekkingskracht voor bezoekers van buiten de regio', onder artistiek-inhoudelijke kwaliteit van de activiteiten 'De presentatie is gericht op het tonen van de borg in de 17de, 18de en deel 19de eeuw. Dit gebeurt thematisch vanuit het volledige interieur'.

Noordpool Orkest

Naam correct weergegeven als 'Noordpool Orkest'.

NP3

Op pagina 89 en 90 naam MOBi veranderen in MOBi. De zin op pagina 27 'NP3 programmeert muziekvideo's in de video bushalte aan het Emmaplein' vervangen door 'NP3 programmeert de Rem Koolhaas videobusstop aan het Emmaplein sinds 2007'.

De zin op pagina 84 over samenwerking NP3 en GM aanpassen in 'Het museum werkt samen met NP3 in het kader van het project Young Grunn Artists dat zich richt op *Gronings* talent.'

Op pagina 89 onder de professionele kwaliteit vervalt het percentage voor de overhead en wordt vervangen door 'Een groot deel van de begroting bestaat uit overhead, deels te verklaren door de drie locaties van NP3 en de kosten hiervoor.'

Peter de Grote Festival

Op pagina 143 in de laatste alinea de woorden 'op belangenverstremgeling' schrappen.

Zie ook opmerkingen onder algemeen inhoudelijk versus financieel kader.

Sign

De toelichting over de Groninger beeldende kunstsector is verhelderend. De Kunstraad mist de inhoudelijke onderbouwing voor de verdubbeling van de huidige subsidie, die hoger ligt dan de bijdrage in de beleidsperiode 2013-2016. De Kunstraad roept niet alleen Sign maar alle beeldende kunstinitiatieven in Groningen op om samen te werken, focus aan te brengen in activiteiten en de zichtbaarheid waar mogelijk te vergroten.

Zin op pagina 91 'Als het gaat om begeleiding van kunstenaars ...' vervangen door 'Als het gaat om de begeleiding van kunstenaars krijgt Sign concurrentie van de nieuwe organisatie Het Resort.'

Zin pagina 91 onder professionele kwaliteit over eigen inkomsten veranderen in 'Eigen inkomsten vormen een groot deel van de begroting (onder meer sponsoring, bijdragen in natura, private fondsen).'

Zinnen op pagina 91 'Mogelijk kan ... in te zetten' en op pagina 92 'Of Sign veel nieuwe bezoekers trekt is moeilijk in te schatten.' schrappen.

Soundsofmusic

Naam van het festival correct weergeven als 'Soundsofmusic'.

De passage op pagina 151 over overlap met andere festivals en daarmee het ontbreken van een onderscheidend karakter schrappen.

De zin op pagina 151 'Een groot deel van de programmering wordt uitbesteed aan partnerorganisaties' vervangen door 'De programmering komt in een samenwerking met andere festivals in de actuele muziek tot stand en in interactie met stedelijke partners.'

Tschumipaviljoen

De toelichting op de positie van Tschumipaviljoen en de inzet voor het versterken van de samenwerking is verhelderend. De toelichting leidt niet tot een aanpassing van het advies maar de Kunstraad geeft de gemeente wel in overweging om de mogelijkheden te onderzoeken om gedurende de uitwerking van een breder toekomstplan voor de paviljoens de subsidie te handhaven.

Urban House Groningen

De toelichting op de werkwijze van UHG is verhelderend. De Kunstraad gaat ervan uit dat UHG oog houdt voor nieuwe ontwikkelingen en een meer dynamische aanpak zoals op andere plekken in Nederland het geval is. Gelet op de specifieke doelgroep die Urban House in Groningen bereikt, is de Kunstraad evenwel van mening dat gemeente en provincie ruimte zouden kunnen zoeken voor een hogere bijdrage (minimaal huidige niveau).

Vrijdag

Op pagina 191 in zin over K&C en Vrijdag en het onderwijs toevoegen 'in de steunfunctie cultuureducatie'.

De zin onder positionering over raakvlakken activiteiten De Rijdende Popschool schrappen.

Zuhause

Op pagina 164 de passage over governance als volgt aanpassen 'Aandachtspunt is dat één van de bestuursleden financieel bijdraagt aan de stichting. Dit kan de schijn van belangenverstremgeling wekken.'

Tenslotte

Daar waar vanuit de instellingen of overheden behoefte is aan een nadere toelichting is de Kunstraad graag bereid die te geven.